

e-mail: o.melykh@tneu.edu.ua

**Мелих О.Ю., к.е.н., доцент кафедри фінансів
ім. С.І. Юрія ТНЕУ**

ФІНАНСОВИЙ СТАН УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА МЕХАНІЗМ ЙОГО ЗМІЦНЕННЯ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ РЕЦЕСІЇ

**Мелых О.Ю., к.э.н., доцент кафедры финансов
им. С.И. Юрия ТНЭУ**

ФИНАНСОВОЕ СОСТОЯНИЕ УКРАИНСКИХ ПРЕДПРИЯТИЙ И МЕХАНИЗМ ЕГО УКРЕПЛЕНИЕ В УСЛОВИЯХ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ РЕЦЕССИИ

**Melykh O.Y., Ph.D., Associate Professor of Department
of Finance named after S.I. Yuriy, TNEU**

THE FINANCIAL CONDITION OF UKRAINIAN ENTERPRISES AND MECHANISM TO STRENGTHEN DURING ECONOMIC RECESSION

У сучасних умовах рецесії в економіці України однією із найактуальніших проблем є нестійкий фінансовий стан суб'єктів господарювання. За підсумками першого півріччя 2015 р. 57% вітчизняних підприємств є збитковими.

За таких умов, постає необхідність дослідження теоретичних, методологічних і практичних аспектів управління ефективністю діяльності підприємства з використанням фінансового механізму, що передбачає застосування прогресивних методів маневрування фінансовими ресурсами в умовах невизначеності і динамічності зовнішнього економічного середовища [2]. Формування ефективного механізму управління фінансами підприємства забезпечує не лише зміцнення його фінансової стійкості, але і підвищення рівня ліквідності, прибутковості, ділової активності та покращення стану економічної безпеки в цілому.

Фінансовий стан підприємства – це сутнісна характеристика його діяльності в певний період, що визначає реальну й потенційну можливість забезпечувати достатній рівень фінансування фінансово-господарської діяльності та здатність ефективно здійснювати її в майбутньому [3].

До основних груп показників, що комплексно характеризують фінансовий стан підприємства належать показники майнового стану, ліквіднос-

ті, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності. Згідно поглядів І.А. Бержанір, якісною характеристикою фінансового стану підприємства є фінансова стійкість, що відображає його здатність функціонувати та розвиватися, зберігаючи рівновагу своїх активів та пасивів в мінливому внутрішньому і зовнішньому середовищі і гарантує його постійну платоспроможність й інвестиційну привабливість в межах допустимого рівня ризику [1, с. 35].

Тип фінансової стійкості підприємства визначається шляхом порівняння його запасів та витрат і джерел їх фінансування, до яких належать власні оборотні активи, довгострокові та короткострокові позики.

З 2005 р. в Україні спостерігається зростання дефіциту власних оборотних активів суб'єктів усіх галузей економіки, що пов'язано як зі зростанням загальної величини запасів та витрат, так і зі скороченням власного оборотного капіталу.

Діагностика фінансової стійкості підприємств України у 2015 р. свідчить про те, що для більшості вітчизняних суб'єктів господарювання майже усіх видів економічної діяльності характерний нестійкий фінансовий стан. Його сутність полягає в тому, що запаси і витрати підприємств покриваються за рахунок усіх існуючих джерел їх фінансування (власних оборотних активів, довгострокових позик та короткострокових кредитів). Винятком є освіта та фінансова діяльність для яких притаманний нормально стійкий фінансовий стан.

Негативні тенденції спостерігаються і в динаміці коефіцієнта автономії підприємств, що відображає частку власного капіталу у майні суб'єкта господарювання. Стрімке зниження значення показника автономії підприємств, що спостерігається в Україні з 2013 р. свідчить про посилення фінансової залежності вітчизняних суб'єктів господарювання від кредиторів. В умовах сучасної фінансово-економічної та політичної кризи в Україні скорочення частки власного капіталу у майні підприємств є наслідком зниження рентабельності їх діяльності в цілому та, відповідно, зменшення можливостей щодо її збільшення за рахунок капіталізації чистого прибутку.

Таким чином, за підсумками 2015 р. фінансовий стан підприємств України характеризується нестійкістю, що зумовлено обмеженням можливостей щодо нарощення власного капіталу за рахунок капіталізації прибутку та залучення інвестиційних ресурсів.

Задовільний фінансовий стан підприємства – це важлива умова його безперервного й ефективного функціонування. Його досягнення вимагає забезпечення високого рівня ліквідності, платоспроможності, фінансової незалежності суб'єкта господарювання шляхом ефективного управління фінансами.

Тому, задля подолання фінансової кризи на вітчизняних підприємствах у сучасних умовах економічної рецесії їх фінансовим службам варто вжити таких заходів: оптимізувати структуру капіталу та маркетингову політику; запровадити первинне бюджетування й забезпечити оптимізацію витрат; оптимізувати рух грошових потоків; посилити контроль за цільовим використанням фінансових ресурсів; реформувати політику комерційного кредитування та провести реструктуризацію кредиторської заборгованості; забезпечити проведення фінансового оздоровлення задля запобігання оголошення банкрутства; тощо.

При цьому, першочерговим етапом покращення фінансового стану вітчизняних підприємств є пошук оптимального співвідношення власного та позикового капіталу, яке б забезпечувало мінімальний фінансовий ризик за максимальної рентабельності власного капіталу [4].

Забезпечення задовільного фінансового стану українських підприємств можливе лише за умови використання елементів сучасного фінансового менеджменту, своєчасної реакції на зміни зовнішнього середовища та стратегічного бачення майбутнього стану підприємства.

Література:

1. Бержанір І.А. Діагностика фінансової стійкості підприємств України / І.А. Бержанір // Інноваційна економіка. – 2013. – № 10. – С. 34–39.
2. Дідик Л.М. Фінансовий механізм управління діяльністю сучасного підприємства / Л.М. Дідик // Економічний вісник Національного гірничого університету. – 2011. – №2. – С. 92–100.
3. Заярна Н.М. Шляхи стабілізації фінансового стану підприємства з огляду на сучасні умови господарювання / О.М. Заярна, С.М. Папарига // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Вип. 3 – С. 295–297.
4. Корнева Н.О. Шляхи покращення фінансового стану підприємств / Н.О. Корнева, І.О. Шаповалова // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О. Сухомлинського. Серія: Економічні науки. – 2013. – Вип. 5.1. – С. 55–60.